

PRZEGŁĄD PEDAGOGICZNY SPRAWY TOWARZYSTWA

NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH
WYCHODZĄ W KAŻDĄ SOBOTĘ.

Nr 26/II. Warszawa, 16 września 1922 r. R. XLI (6)

Prenumerata miesięczna Mk. 180. Cena jednego numeru Mk. 60. Członkowie T. N. S. W. otrzymują „Przegląd Pedagogiczny” bezpłatnie.	TREŚĆ: W sprawie mianowania w szkolnictwie państwowem Normy płacy w roku szkolnym 1922/23 Zjazd redaktorów Z tygodnia Od Zarządu Głównego Z ruchu wydawniczego Konkurs Koło Warszawskie	OGŁOSZENIA: 1/1 str. Mk 60.000 1/2 str. Mk 30.000 1/4 str. Mk 15.000 Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Bracka 18 Tel. 76-60. R-k w P.K.O. 2078
---	--	---

W SPRAWIE MIANOWANIA W SZKOLNICTWIE PAŃSTWOWEM

Sposób mianowania kierowników i nauczycieli w szkolnictwie państwowem jest sprawą wielkiego znaczenia i dla nauczycielstwa i dla szkolnictwa jako całości. Nic też dziwnego, że organizacje nauczycielskie sprawie tej bacznie poświęcają uwagę i korzystają z każdej odpowiedniej sposobności, by stanowisko swoje w tej mierze zaznaczyć.

Określenie sposobu mianowania dyrektorów, nauczycieli i t. p. należy zasadniczo do pragmatyki nauczycielskiej. Przy sposobności omawiania rządowego projektu pragmatyki nauczycielstwo oświadczyło się za konkursem jako względnie najsprawiedliwszym sposobem załatwiania spraw nominacyjnych.

Analogiczne stanowisko zajęli delegaci nauczycielstwa na konferencjach w Ministerstwie W. R. i O. P. w sprawie rządowego projektu ustawy o szkole średniej ogólnokształcącej. Gdyby sprawa mianowań miała wejść do ustawy o szkole średniej — oświadczone — należy podstawą mianowania uczynić konkurs.

W jakiż sposób obsadzał dotąd rząd polski stanowiska w szkolnictwie?

W organizującym się szkolnictwie wskrzeszonej Rzeczypospolitej zapotrzebowanie sił nauczycielskich było tak znaczne, że o jakimś prawidłowym mianowaniu mowy być nie mogło. Obsadzanie posad w szkolnictwie odbywało się raczej przygodnie, przyczem wytyczną było bardziej zaspokojenie potrzeby ilościowej, niż jakościowej. Ze przy takim sposobie załatwiania sprawy, pozbawionym systemu, dzać się mogły nieprawidłowości, czasem nawet nadużycia, rzecz to zrozumiała.

Przyznać jednak należy, że Ministerstwo W. R. i O. P. stosunkowo dość wcześnie wstąpiło na drogę konkursu, wtedy mianowicie, kiedy stosunki w szkolnictwie poczęły się jako tako prawidłowo układać. Nie wchodząc w pobudki, które skłaniały wówczas Ministerstwo do rozpisywania konkursów, stwierdzić musimy, że — poza obrębem b. Galicji — uczyniło to bez przymusu prawnego. Z drugiej jednakże strony, jak mamy tego dowody, nie wyciągało wszystkich z konkursu wpływających konsekwencji. Dla przykładu niech nam wolno będzie wymienić Warszawę, w której posady kierownicze i nauczycielskie obsadza się po dzień dzisiejszy bez konkursu.

Po okresie zatem zupełnej dowolności czy przypadkowości nastąpił czas, w którym przypadkowość w mianowaniu mieszała się z obsadzaniem posad w szkolnictwie na podstawie konkursu.

Stan ten jednak długo trwać nie mógł; pod naciskiem opinii publicznej, a w pewnej mierze i wymagań ustaw musiało nastąpić prawne ustalenie sposobu mianowania.

Najprostszem oczywiście wyjściem byłby tu — jak rzekliśmy — odpowiedni artykuł w pragmatyce. Wobec tego jednak, że pragmatyka nauczycielska jest jeszcze bardzo daleko, sprawa zaś stawała się pilną, Ministerstwo załatwiło ją w drodze rozporządzenia.

Obok opinii nauczycielskiej działały tu — jak już wspomniano — i wymagania ustawy z dn. 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych, któreto wymagania stały się szczególnie aktualne od chwili powołania do życia kuratorów okręgów szkolnych.

Punkt 8 artykułu 4-go ustawy powyższej poleca mianowicie kuratorowi „przedstawianie ministrowi W. R. i O. P. wniosków w sprawie mianowania wizytatorów okręgowych, inspektorów szkolnych, dyrektorów i nauczycieli państwowych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich oraz urzędników od VI kategorii plac wzwyż.”

Celem wykonania tego punktu ustawy p. minister W. R. i O. P. wydał dnia 23 czerwca 1922 r. rozporządzenie do wszystkich Kuratorów okręgów szkolnych „w sprawie mianowania inspektorów szkolnych i ich zastępców, dyrektorów i nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich tudzież kierowników i nauczycieli preparand” ¹⁾.

Rozporządzenie powyższe, jak to widać już z samego tytułu, nie odpowiada zupełnie ściśle treści cytowanego punktu ustawy. Rozszerzono mianowicie i to, zdaniem naszym, słusznie pojęcie inspektora na jego zastępcę także, a pojęcie seminarjów nauczycielskich na preparandy, pominięto natomiast mianowanie wizytatorów okręgów oraz wyższych urzędników.

Już to pominięcie jest niepokojące. Nasuwa się bowiem myśl, że Ministerstwo chciałoby sobie tu wolną rękę pozostawić, nie wskazując — przynajmniej jawnie — kuratorom sposobu przedstawiania odpowiednich wniosków, przede wszystkim zaś dochodzenia do tych wniosków. A sposób ten, co do czynników, objętych rozporządzeniem ministerjalnem, jest w niem właśnie określony.

„Na stanowiska inspektorów szkolnych i ich zastępców, dyrektorów i nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i kierowników i nauczycieli preparand odnośnie Kuratorja rozpisują konkurs” — czytamy w punkcie 1-szym rozporządzenia.

Konkurs zatem jest pierwszym i fundamentalnym aktem, na którym oprzeć się ma wszelkie mianowanie.

Na podstawie wyników konkursu, szczegółowo przez Ministerstwo określonego, Kuratorjum ogłaszające konkurs, układa tern o kandydatów na stanowisko inspektorów szkolnych i ich zastępców, dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich oraz kierowników preparand i przedstawia je „wraz z szczegółowo opracowanym i umotywowanym wnioskiem jakoteż z podaniami i dokumentami wszystkich i n n y c h kandydatów Ministerstwu W. R. i O. P. do rozstrzygnięcia”.

Podobnie dzieje się przy obsadzaniu stanowisk nauczycielskich w zakładach powyższych z tą tylko różnicą, iż Kuratorjum wybiera j e d n e g o kandydata i przedstawia Ministerstwu wniosek o jego mianowanie, dołączając i w tym przypadku wszystkie podania, które wpłynęły, wraz ze wszystkimi dokumentami.

¹⁾ Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. № 24 (93) z dnia 15 lipca 1922, str. 423.

Tu nasuwa się pewna wątpliwość. Z brzmienia rozporządzenia nie wynika bowiem wyraźnie, czy Ministerstwo W. R. i O. P. mianuje inspektora czy dyrektora tylko z pośród terna przedstawionych przez Kuratorjum kandydatów, czyli też może go mianować z pośród innych kandydatów, których podania Kuratorjum jest obowiązane Ministerstwu złożyć. Jest wprawdzie możliwe, że złożenie podań i dokumentów wszystkich innych kandydatów ma na celu jedynie zbadanie bezstronności wniosku Kuratorjum. Ale cóż wtedy, jeśli się Ministerstwo przekona, że wniosek Kuratorjum nie jest zupełnie słuszny?

Jest tu zatem pewne niedomówienie, które nie nasuwa może wątpliwości autorom rozporządzenia, może być jednak różnie interpretowane przez późniejszych jego wykonawców, wywołując niemałe zamieszanie.

Wątpliwość ta w wyższym jeszcze stopniu istnieje przy obsadzaniu stanowisk nauczycielskich, na które kurator przedstawia jednego tylko kandydata. Albo więc Ministerstwo mianuje nauczyciela tylko na wniosek Kuratorjum, w takim razie mianuje właściwie Kuratorjum a Ministerstwo tylko zatwierdza, albo też Ministerstwo wybiera z pośród wszystkich kandydatów, których podania posiada, w takim zaś razie rola stawiającego wniosek Kuratorjum jest więcej niż skromna.

Nadto nie widzimy racji, dla której ogranicza się wniosek kuratora na mianowanie nauczyciela do jednego tylko kandydata. Być może, że na wiele posad nauczycielskich długo jeszcze nie będzie trzech kandydatów, że więc nie będzie dla kuratora możliwości ułożenia ternu, z tego jednak nie wynika, by zawsze tak być miało. I dzisiaj są już niewątpliwie posady, o które więcej kandydatów ubiegać się będzie, i tam należy kuratorowi dać możliwość ułożenia ternu a ministrowi wyboru z listy trzech postawionych kandydatów. Jeśli zaś dostatecznej liczby kandydatów nie będzie, Kuratorjum siłą rzeczy przedstawi jednego czy dwóch kandydatów.

Przechodząc do sprawy samego konkursu, można się spierać o to, czy daje on rękojmię bezwzględnej sprawiedliwości mianowania.

Wszak w b. Galicji wszystkie posady w szkolnictwie obsadzano drogą konkursu, a przecie powszechnie wiadomo, jak bardzo szerzył się tam protekcjonizm i jak mało tam było sprawiedliwości przy mianowaniu nauczycieli, zwłaszcza zaś dyrektorów. Wszystkim w Małopolsce znane są przecie owe — dziś już zapewne do historii należące — „przydzielania“, które polegały na tem, że mianowano kogoś na podstawie konkursu nauczycielem w Kołomyji czy Tłumaczu np. a „przydzielano“ go do Lwowa czy Krakowa, gdzie pełnił nadetatowo służbę

dopóty, dopóki nie utworzył się w tem mieście czy lepiej w danem gimnazjum ów wakans etatowy. Na posadę tę rozpisywano wprawdzie znowu konkurs, ale wynik jego był zgóry przesądzony. Otrzymywał ją z reguły ten, który z tytułu „przydzielenia“ posadę tę faktycznie już zajmował, chyba... że znalazł się kto inny, kto miał jeszcze większą protekcję.

W ramach konkursu jest więc wiele jeszcze pola jeśli nie wprost dla samowoli, to w każdym razie dla interpretacji, dla subiektywnej oceny tych wartości, które wnosi kandydat czyniący starania o posadę.

Ministerstwo jednak, jakgdyby mu nie dość było tego, pozostawia sobie i Kuratorjom możność obywatnia się bez konkursów.

„Odstąpić od ogłaszania konkursu — brzmi p-kt 4 rozporządzenia — mogą Kuratorja, jeżeli idzie o stanowiska nauczycieli w szkołach średnich, seminarjach nauczycielskich i preparandach i to wtedy tylko, jeżeli dobro szkoły wymaga natychmiastowego obsadzenia wolnego stanowiska, a urządzenie chwilowego zastępstwa jest niemożliwe. W żadnym jednak razie nie należy przedstawiać wniosków nominacyjnych bez konkursu na stanowiska, które mogą być uważane za pożądane przez szersze sfery kandydatów ze względu na istnienie szkół wyższych w danej miejscowości, jej położenie, stosunki zdrowotne i t. p.“

P-kt 5 głosi zaś: „Również przewiduje się możność obsadzania nowych stanowisk wszystkich rodzajów (podkreślenia redakcji) bez konkursu w wypadkach, które uzna Ministerstwo W. R. i O. P. za konieczne z ważnych względów służbowych, lub celem wykonania uchwał urzędów dyscyplinarnych“.

Pojęcia: „dobro szkoły“, „konieczność natychmiastowego obsadzenia wolnego stanowiska“, „niemożność urządzenia chwilowego zastępstwa“ są tak rozciągliwe i tak różnie mogą być określane, iż w pewnych okolicznościach obsadzanie większości posad może się odbywać poza konkursami. A nawet drugie zdanie punktu tego, zawierające przypadki, w których mianowanie bez konkursu odbyć się nie może, nie jest tu dostatecznem zabezpieczeniem z wyjątkiem chyba miejscowości posiadających szkoły wyższe, bo znowu „położenie“, „zdrowotne stosunki“ i to „i t. d.“ mogą być przez kuratorów rozmaicie rozumiane a więc i stosowane.

Szczytem zaś wszystkiego są owe „wypadki, które uzna Ministerstwo W. R. i O. P. za konieczne z ważnych względów służbowych“. Cokolwiek możnaby na korzyść określenia tego w chwili obecnej powiedzieć, nie ulega przecie wątpliwości, że tkwi tu ogromne niebezpieczeństwo dla samej zasady obsa-

dzania stanowisk w szkolnictwie państwowem drogą konkursu i że owe „ważne względy służbowe“ mogą się stać groźnymi wrotami, przez które wkroczyć może do stosunków szkolnych wszelkiego rodzaju dowolność już bez obsłonek nawet.

Zarówno ustawa z dnia 4 czerwca 1920 r., która jest podstawą omawianego rozporządzenia ministerjalnego, jak i samo rozporządzenie są tymczasowe. Zawarte w nich postanowienia przybiorą ostateczną postać w ustawie o definitywnym ustroju władz szkolnych i w pragmatyce nauczycielskiej.

Dyskusja więc, którą uwagami niniejszemi rozpoczynamy, ma na celu wyjaśnienie wątpliwości we wspomnianych aktach prawodawczych i ewentualne ich usunięcie w ostatecznych ustawach szkolnych, które winny być sprawą niedalekiej już przyszłości.

D-r Emanuel Łoziński (Warszawa).

NORMY PŁACY

w roku szkolnym 1922/23,

opracowane przez Komisję, złożoną z przedstawicieli Delegacji Rad Pedagogicznych Polskich Szkół Średnich m. Warszawy, Koła Przełożonych Szkół Średnich Męskich, Koła Przełożonych Szkół Średnich Żeńskich, Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich i Wydziału Wykonawczego Związku Zrzeszeń Społecznych, utrzymujących Szkoły Średnie w Polsce.

Przy ustalaniu norm płacy dla miejscowości poza Warszawą przedstawiciel Delegacji Rad Pedagogicznych nie brał udziału.

WARSZAWA I ŁÓDŹ

1. Wynagrodzenie nauczyciela za lekcję w szkole średniej prywatnej i społecznej oblicza się w sposób następujący:

a) za podstawę bierze się płacę zasadniczą za jedną lekcję tygodniową rocznie. Płaca ta wynosi od dnia 1 sierpnia 1922 r. za nauczanie gimnastyki, kaligrafii i śpiewu 69.000 mk, za nauczanie przedmiotów pozostałych 71.000 mk.

Dla nauczycieli, nieposiadających dyplomów akademickich, którzy rozpoczynają pracę nauczycielską po dniu 1 września 1922 r., płaca zasadnicza za jedną lekcję tygodniową rocznie jest o 10% niższa, o ile pobierają wynagrodzenie za większą liczbę godzin niż 25 w jednej lub więcej szkołach;

b) nauczycielom, posiadającym dyplom (my) szkół akademickich albo równoważnik takiego dyplomu, dodaje się 30% płacy zasadniczej oprócz dodatków należnych według brzmienia punktu a.

Nauczycielom, którzy przed wstąpieniem do zawodu nauczycielskiego odbywali studia w wyższych zakładach naukowych w zakresie przedmiotów przez nich wykładanych, ale dyplomów nie mają, dolicza się do liczby lat pracy nauczycielskiej faktyczną liczbę lat studiów wyższych, nie więcej wszakże niż 5 lat;

c) ustęp drugi punktu b) nie stosuje się do nauczycieli nie posiadających dyplomów akademickich, którzy rozpoczynają pracę nauczycielską po dniu 1 września 1922 r.;

d) nauczycielom dolicza się po 10% płacy zasadniczej za każde skończone trzylecie pracy nauczycielskiej lub wychowawczej w szkołach wszelkich stopni.

Lata służby wojskowej, spędzone w armji po rozpoczęciu zawodu nauczycielskiego, uznaje się za lata pracy w nauczycielstwie.

Za liczbę lat pracy nauczycielskiej można pobierać nie więcej niż 10 dodatków dziesięcioprocentowych.

e) nauczycielom żonatym a bezdzietnym dolicza się 10% płacy zasadniczej, jeżeli żona nie zarobkuje. Nauczycielkom zamężnym a bezdzietnym dolicza się 10% płacy zasadniczej, jeżeli mąż nie jest zdolny do pracy.

f) nauczycielom żonatym lub wdowcom, mającym dzieci, lub osobom posiadającym wychowanków, pozostających całkowicie i wyłącznie na ich utrzymaniu jako opiekunów, oprócz powyżej wymienionego dodatku 10% (punkt e) dolicza się: na dzieci niezarobkujące, nieżonate względnie niezamężne aż do ukończenia przez nie 20 roku życia: na pierwsze dziecko 20%, na drugie 15%, na pozostałe po 10% płacy zasadniczej; jeżeli dziecko nauczyciela studjuje w wyższym zakładzie naukowym, to dodatek oblicza się do ukończenia przez nie zakładu, nie dłużej wszakże niż do ukończenia 24 roku życia. W razie opóźnienia wieku z powodu służby w wojsku lata służby wojskowej dolicza się do terminu.

Nauczycielki, które utrzymują całkowicie i samodzielnie swe dzieci lub wychowanków, korzystają z dodatków według punktu f;

g) nauczycielom, którzy nie pobierają dodatków rodzinnych (punkty e, f), lecz utrzymują samodzielnie i całkowicie rodziców (względnie jedno z nich), nie mających środków do życia, dolicza się 20% płacy zasadniczej.

2. Za poprawianie wypracowań piśmiennych z języka polskiego i matematyki nauczyciel pobiera wynagrodzenie takie, jakie mu przypada za jedną lekcję tygodniową od każdych czterech lekcyj, a z języków obcych od każdych sześciu lekcyj. Liczbę wypracowań piśmiennych określa program ministerjalny.

Nauczyciel przyrody, przygotowujący i prowadzący stale na lekcjach ogólnych ćwiczenia praktyczne z uczniami, pobiera dodatkowo wynagrodzenie za jedną lekcję tygodniową od każdych sześciu lekcji. (Obliczenia dokonywa się proporcjonalnie).

Księża prefekci, sprawujący czynności duszpasterskie w szkole pobierają wynagrodzenie za trzy godziny lekcji tygodniowych, obliczanych według § 1 na podstawie płacy zasadniczej 71.000 mk.

3. Wychowawstwo jednej klasy płatne jest za 8 do 10 lekcji tygodniowo, a dwu klas za 14 do 16 lekcji według normy, przypadającej danemu nauczycielowi na zasadach wskazanych w § 1 a obliczonych podług płacy zasadniczej 71.000 mk.

4. Dyrektor całkowitej szkoły średniej, prowadzący wszystkie jej sprawy gospodarczo-pedagogiczne, pobiera za kierownictwo za 40 do 45 lekcji tygodniowych, obliczonych według § 1 przy płacy zasadniczej 71.000 mk.; oprócz tego otrzymuje bezpłatnie mieszkanie, opał i światło w naturze lub równoważnik pieniężny. Dyrektor powinien uczyć w swej szkole nie więcej wszakże niż 8 lekcji tygodniowo. Lekcje te są płatne według § 1.

Kierownik szkoły, który nie prowadzi jej spraw gospodarczych, pobiera za kierownictwo za 30 do 36 lekcji tygodniowych, obliczanych według § 1 przy płacy zasadniczej 71.000 mk. Kierownik powinien uczyć w swej szkole nie więcej niż 15 lekcji tygodniowo. Lekcje te są płatne według § 1.

5. Inspektorowie, zawiadowcy gabinetów szkolnych, bibliotekarze, sekretarze Rady Pedagogicznej i t. p. otrzymują wynagrodzenie zależnie od warunków miejscowych.

6. Sekretarze i inni pracownicy administracyjni, zajęci w szkole przez cały dzień biurowy, a nie uczący, pobierają miesięcznie nie mniej niż 100.000 mk. oraz dodatki za lata pracy i na rodzinę na zasadach § 1.

7. Płace, według zasad powyższych obliczane, są ruchome w zależności od zmiany cen artykułów pierwszej potrzeby.

Obliczenia dokonywa się co miesiąc w ciągu czterech pierwszych miesięcy roku szkolnego 1922/23 (sierpień, wrzesień, październik, listopad) na podstawie procentowych zmian w miesięcznem uposażeniu nauczycieli szkół państwowych.

8. Za egzaminowanie uczniów przy egzaminach wstępnych pobiera się opłatę i opłaty za egzamin dzieli się pomiędzy egzaminatorów.

9. Dzieci czynnych zawodowych nauczycieli i pracowników szkół średnich lub sieroty po nich nie są obowiązane do opłaty za naukę w szkołach średnich.

10. W razie śmierci nauczyciela zarząd szkoły wypłaci miesięczną pensję jego na koszt pogrzebu. W razie śmierci nauczyciela, pobierającego dodatki rodzinne, rodzina jego otrzymuje nadto co najmniej 6-miesięczną całkowitą jego pensję, płatną w ratach miesięcznych w ciągu sześciu miesięcy.

11. W razie długotrwałej choroby nauczyciela i mającego roczną umowę pracownika szkolnego, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim, a uniemożliwiającej mu pracę w szkole ten otrzymuje całkowite wynagrodzenie w czasie choroby, nie dłużej wszakże aniżeli do końca roku szkolnego.

12. Wpisy w pierwszym kwartale roku szkolnego 1922/23 wynosić będą w Warszawie w kl. wstępnej, I, II, III i IV od 50.000 do 60.000 mk. kwartalnie, w klasach V, VI, VII i VIII od 60.000 do 66.000 mk kwartalnie w zależności od liczby uczniów w szkole. W następnych kwartałach wpisy ulegną zwiększeniu lub zmniejszeniu zależnie od zmian w kosztach utrzymania szkoły.

POZOSTAŁE MIEJSCOWOŚCI B. KONGRESÓWKI

13. Wynagrodzenie nauczycieli w miejscowościach poza Warszawą oblicza się w sposób podany w §§ od 1 do 11, przyczem za podstawę bierze się płacę zasadniczą za jedną lekcję tygodniową rocznie: za nauczanie gimnastyki, kaligrafji i śpiewu 62.000 mk., za nauczanie przedmiotów pozostałych 64.000 mk.

14. Sekretarze i inni pracownicy, wymienieni w § 6, pobierają miesięcznie nie mniej niż 90.000 mk.

15. Wysokość wpisów w miejscowościach poza Warszawą zależna będzie od warunków miejscowych.

16. Sprawę zwolnienia uczniów od wpisu w Warszawie i poza Warszawą decyduje Rada Opiekuńcza Szkoły, względnie Komisja specjalna z udziałem delegata Rady Pedagogicznej na wniosek Rady Wychowawców lub Rady Pedagogicznej.

Warszawa, dnia 15 września 1922 r.

Aleksander Szymankiewicz

przedstawiciel Kom. Wykonawczej
Delegacji Rad Pedagogicznych Pol-
skich Szkół Średnich m. Warszawy

Kazimierz Kujawski

przedstawiciel Koła Przełożonych
Szkół Średnich Męskich

Wanda Posselt-Szachtnmajerowa

przedstawicielka Koła Przełożonych
Szkół Średnich Żeńskich

Emanuel Łoziński

przedstawiciel Zarządu Okr. War-
szawskiego Towarzystwa Nauczy-
cieli Szkół Średnich i Wyższych

Zofja Sikorowska

przedstawicielka Zarządu Głównego
Związku Zawodowego Nauczy-
cielstwa Polskich Szkół Średnich

Zygmunt Choromański

przedstawiciel Wydziału Wykonaw-
czego Związku Zrzeszeń Społecz-
nych, utrzymujących szkoły śred-
nie w Polsce.

Na podstawie uchwały Komisji powyższej postanowiono zamieścić następujący wyciąg z protokołu z dnia 15 września 1922 r.:

„Przedstawiciel Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich oświadczył, że podpisując uchwały w sprawie norm płac wspólnie z innymi organizacjami, Zarząd Główny Związku stoi niezmiennie na stanowisku jednakowego wynagrodzenia za nauczanie wszystkich przedmiotów bez wyjątku“.

ZJAZD REDAKTORÓW

Dn. 1 października (niedziela) odbędzie się w Warszawie w lokalu Towarzystwa (Bracka 18) zjazd redaktorów czasopism, związanych z T. N. S. W., zwołany przez Zarząd Główny. Ze względu na wielką wagę spraw, które na Zjeździe mają być omawiane, jak przedewszystkiem organizację i podział pracy redakcyjnej, jest rzeczą konieczną, by wszystkie czasopisma nasze miały swych przedstawicieli w osobie kierowników. Początek o godzinie 10 rano.

PORZĄDEK DZIENNY ZJAZDU:

1. Zagajenie przez członka Zarządu Głównego.
2. Wybór przewodniczącego i sekretarza.
3. Rozgraniczenie zakresu poszczególnych czasopism Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych:
 - a) ustalenie liczby i charakteru wydawnictw i
 - b) wnioski, dotyczące pożądaných zmian.
4. Sprawy organizacyjne:
 - a) redaktor i komitet redakcyjny;
 - b) stosunek do Kół i Okręgów T. N. S. W.;
 - c) stosunek do władz oświatowych;
 - d) stosunek do innych wydawnictw periodycznych, krajowych i zagranicznych;
 - e) współpracownicy pisma.
5. Sprawy finansowe:
 - a) prenumerata i ogłoszenia;
 - b) stosunek do Książnicy Polskiej;
 - c) zasiłki Ministerstwa W. R. i O. P. i inne.
6. Wnioski w sprawach, nie objętych punktami 3—5.
7. Zamknięcie zjazdu.

Z TYGODNIA

Nowa fundacja naukowa. Przy Towarzystwie Naukowym Warszawskim powstała fundacja naukowa im. ś. p. Augustyna Cichowicza w wysokości 900.000 mk. p., ufundowana przez seminarjum i koło historyków Uniwersytetu Warszawskiego, Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy, Kółko Historyczne w Poznaniu oraz matkę ś. p. Augustyna Cichowicza. Odsetki od sumy powyższej przeznaczono na nagrodę im. ś. p. Augustyna Cichowicza dla starszych słuchaczy

(od piątego semestru) lub absolwentów (w okresie najdalej 2-letnim od dnia egzaminu doktorskiego) Uniwersytetów Warszawskiego i Poznańskiego. Nagroda powyższa będzie przeznaczona za najlepszą pracę polską z zakresu historii przy uwzględnieniu prac z dziedziny wojskowości kolejno: a) dla słuchacza lub absolwenta Uniwersytetu Warszawskiego i b) dla słuchacza lub absolwenta Uniwersytetu Poznańskiego.

OD ZARZĄDU GŁÓWNEGO

W związku ze sprawozdaniem z posiedzenia Zarządu Głównego T. N. S. W., umieszczonem w „Przeglądzie Pedagogicznym Sprawach Towarzystwa” z dnia 17 czerwca № 21 str. 8 i pismem Związku Profesorów b. uczniów zachodnich kresów Polski z dnia 13 lipca stwierdza się, że tekst sprawozdania nieściśle oddaje treść uchwały Zarządu. Zgodnie z pismem Wydziału do Zarządu Okręgu pomorskiego z dnia 23 maja brzmiąca ona: „Zarząd Główny T. N. S. W. zasadniczo godzi się z propozycją Zarządu Okręgu pomorskiego co do tworzenia przy T. N. S. W. sekcji profesorów b. uczniów zachodnich kresów Polski”.

NAKŁADEM AKC. SPÓŁKI KARTOGRAFICZNEJ

„ATLAS”

Lwów, ul. Łyczakowska 5. — Warszawa, ul. Nowy-Świat 59.

UKAZAŁY SIĘ W FORMIE POCZTÓWEK:

I. Zwoliński Tadeusz: **Polskie Kresy południowe na Spłszu. 1:1 600.000** Mapa ta podaje: 1) obecną granicę Polsko-czeską, 2) polski projekt zmiany granicy, 3) granicę żądań polskich na Kongresie Wersalskim, 4) granicę Spiskiego obszaru Plebiscytowego, 5) granicę historyczną Polski.

II. Zwoliński Tadeusz: **Jaworzyna i Tatry spiskie. 1:150.000.** Mapa bardzo szczegółowa podaje doskonałą konfigurację terenu, wszystkie osady, schroniska, leśniczówki, sztafasy, hale, lasy i t. p. całego obszaru spornego.

Najlepsza pomoc w nauce i na wycieczce. Cena każdej mapki Mk 50.

Przy zamówieniu całej klasy „Atlas” udziela pewnej liczby egzemplarzy gratisowych dla uboższej młodzieży. □ □ □

SPIS

podręczników dla szkół średnich
wydanych przez „Książnicę Polską”
Tow. Naucz. Szkół Wyższych

RELIGJA:

- Ks. Archutowski:** Historia kościoła katolickiego w zarysie.
Ks. Gadowski: Ilustr. mały katechizm elementarny.
Ks. Gadowski: Ilustr. katechizm średni.
Ks. Gadowski: Mała biblijka.
Ks. Gadowski: Dzieje biblijne w skróceniu.
Ks. Gadowski: Historia kościoła katolickiego.
Ks. Jeż: Nauka wiary katolickiej.
Ks. Szydelski: Dzieje bibl. p. Chr.
Ks. Szydelski: Dzieje biblijne Nowego Przymierza.

JĘZYK POLSKI:

- Adamczewski:** Zbiór zadań i pytań z liter. polsk.
Chrzczanowski—Wojciechowski: Wypisy polskie dla klas wyższych Cz. I.
Łoś: Zasady ortografii polskiej i słownik ortograficzny.
Wojciechowski: Wypisy polskie dla kl. IV i V.

JĘZYK ANGIELSKI:

- Benni:** Podręcznik jęz. angielsk.
Benni: Gramatyka angielska.
Knapczyk: Początki jęz. angielsk.

JĘZYK FRANCUSKI:

- Kwiatkowski:** Livre de grammaire: I i II.
Kwiatkowski: La France et les Français.
Stanowska: L'ami de la France kl. V.
Szarota: Cours de français.
Szarota: Deuxième livre de français.
Węckowski: Książka francuska: I, II, III i IV.

Książki powyższe pomieszczone są w „Spisie książek szkolnych” dla gimn. państw. na r. szk. 1922/23 wydany przez Min. W. R. i O. P.

Z ruchu wydawniczego

Janusz Domaniewski. „Pogadanki przyrodnicze”. Dla klasy drugiej. „Książnica Polska” T. M. S. W. Lwów-Warszawa, r. 1922. Str. 158.

J. J. Frappa. „U stóp Olimpu”. Powieść. Przełożył z francuskiego S. G. Nakładem księgarni Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 203.

M. Gorkij. „Moje dzieciństwo”. Powieść. Przekład Wacława Pawłowskiego. Z przedmową St. Fr. Michalskiego-Iwieńskiego. Ultima Thule. Warszawa, r. 1923. Str. XIV + 358.

Aleksander Jackowski. „Życie gospodarcze Polski”. Przemysł — handel — finanse — rolnictwo — komunikacje — polityka gospodarcza. Nakładem księgarni i składu nut Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 96.

Adam Antoni Kryński. profesor Uniwersytetu Warszawskiego. „Jak nie należy mówić i pisać po polsku”. Wydanie jubileuszowe staraniem uczniów autora. Warszawa, r. 1921. Str. VIII + 376 + VIII.

Wincenty Lutosławski. „Praca narodowa”. Program polityki polskiej. Nakładem księgarni Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego. Wilno, r. 1922. Str. XVI + 264.

Wysoce interesująca książka prof. Lutosławskiego powinna znaleźć się w rękach każdego człowieka inteligentnego; tembardziej zaciekawia ona z pewnością niejednego nauczyciela-wychowawcę, że osobne i obszerne uwagi poświęca w niej autor sprawom oświaty

I szkolnictwa, a więc: roz. V — pracy naukowej, roz. VIII — wychowaniu narodowemu, roz. IX — szkołom państwowym i roz. X — oświacie ludowej. Dobrze się też stało, że wydała ją księgarnia wileńska Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego.

Oceny szczegółowej spodziewać się należy w *Przeglądzie Pedagogicznym* — kwartalniku. Z obowiązku kronikarskiego notujemy sam fakt ukazania się z druku tej niezwykle cennej książki.

Polska Macierz Szkolna. Miesięcznik Tow. Polskiej Macierzy Szkolnej, poświęcony sprawom oświaty i wychowania.

Ukazał się z druku № 8 (za sierpień) miesięcznika Tow. Polskiej Macierzy Szkolnej. Na treść numeru tego składają się artykuły: „O pracowników oświatowych” Józefa Stemlera, „Nieco o metodach pracy oświatowej” W. Kietlicz-Wojnickiego, Sprawozdania z działalności Kół P. M. S. oraz kronika.

D-r Władysław Natanson i d-r Konstanty Zakrzewski. „Nauka fizyki”. Podręcznik przeznaczony do użytku uczniów klas wyższych szkół średnich. Tom II. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa—Kraków—Lublin—Łódź—Poznań—Wilno—Zakopane, bez roku (dlaczego?). Str. VIII + 256.

Tom II wydanego świeżo podręcznika fizyki profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego d-rów Natansona i Zakrzewskiego (tom I ukazał się przed kilku laty) obejmuje działy, dotyczące stanów skupienia materji, równowagi cieplnej ciał materialnych, równowagi ciał stałych sprężystych i ciał płynnych,

SPIS

podręczników dla szkół średnich
wydanych przez „Książnicę Polską”
Tow. Naucz. Szkół Wyższych

JĘZYK FRANCUSKI:

Węckowski i Szarota: La France
I i II.

JĘZYK NIEMIECKI:

Jakóblec i Leonhard: Książka niemiecka: I, II, III i IV.

JĘZYK ŁACIŃSKI:

Cybulski: Podręcznik do nauki języka łacińskiego i filologii klas.

Cybulski: Tablice.

Danysz: Materiały do kompozycji.
Frączkiewicz: Pierwsza i druga książka łacińska.

Jędrzejowski: Liwjust.

Konewicz: Słownik łacińsko-polski.

Nagórzański: Plinjust.

Samolewicz: Zwięzła gramatyka łacińska.

Samolewicz i Sottysik: Gramatyka łac. Cz. II. Składnia.

Sinko: Wiazanka wierszy Owidjusta.

Sinko: Wybór z dzieł Wirgiljusta.

Sinko: Poezje Horacjusta.

Szczepański: Wypisy łacińskie.

Szczepański: Cycero. Wybór mów I, II, III.

Szczepański: Wybór pism. Preparacje.

Terlikowski: Cezar.]

JĘZYK GRECKI:

Fiderer: Gramatyka grecka.

Fiderer: Wybór z pism Ksenofonta.

Jędrzejowski: Wybór z pism Platona.

Nagórzański: Plutarch.

Oko: Sofoklesa Antygona.

Smolka: Medea Eurypidesa.

Książki powyższe pomieszczone są w „Spisie książek szkolnych” dla gimn. państw. na r. szk. 1922/23 wydanym przez Min. W. R. i O. P.

S P I S

podręczników dla szkół średnich
wydanych przez „Książnicę Polską”
Tow. Naucz. Szkół Wyższych

HISTORIA:

Gebert i Gebertowa: Opowiadania z dziejów ojczystych.

Gebert i Gebertowa: Wypisy historyczne.

Gebert i Gebertowa: Historia starożytna. Wypisy historyczne do dziejów starożytnych.

Janelli-Kisielewska: Z dziejów ojczystych.

GEOGRAFIA:

Gruszecka-Nitschowa: Podręcznik do nauki o Polsce współczesnej.

Pawłowski: Geografia dla klas wyższych Cz. I, II i III.

Romer - Polaczówna: Pogadanki krajoznawcze.

Romer: Geografia z atlasem.

Sosnowski: Geografia Polski.

Wereszczyński i Kucharski: Wia-
domości o Polsce.

MATEMATYKA:

Łomnicki: Geometria.

Łomnicki: Początki geom. anal.

Miśkiewicz: Arytmetyka IV. i V.

Sierżputowski: Elementarz rachunkowy.

Sierżputowski: Arytmetyka Cz. I, II, III i IV.

PRZYRODA:

Domaniewski: Pogadanki przyrodnicze Cz. II.

Domaniewski: Pogadanki przyrodnicze dla kl. III.

Wyhowski: Człowiek.

Książki powyższe pomieszczone są w „Spisie książek szkolnych” dla gimn. państw. na r. szk. 1922/23 wydanym przez Ministerstwo W. R. i O. P.

zjawisk falistych, zasad akustyki, rozszerzalności cieplnej materji, energii cieplnej i zmian stanu skupienia. Brak jakiegokolwiek przedmowy uniemożliwia zorientowanie się w zakresie podręcznika tego. To też o ocenie szczegółowej może być mowa dopiero po ukazaniu się całości.

Przyjaciół Szkoły. Dwutygodnik Nauczycielstwa Polskiego. Poznań, ul. Różana № 4a. Redaktor i wydawca Leonard Borkowski.

Ukazał się z druku № 18 „Przyjaciół Szkoły”, dwutygodnika poznańskiego nauczycielstwa polskiego. Na treść numeru tego składają się ciekawe artykuły: B. Ikerta „O istotnych cechach elementarza”, d-ra Adolfa Klęska „Rozwój duchowy dziecka”, J. Migacza „O równouprawnienie nauki śpiewu”, C. Celińskiego „Rozbudzanie i tłumienie indywidualności” i Jana Kamosińskiego „Nauka propedeutyka”. Resztę numeru uzupełniają stałe działy: „Język Polski”, „Poradnik językowy”, „Przegląd czasopism”, „Nasze echa”, „Drobne wiadomości” i t. d.

Stanisław Ptaszycki. „Encyklopedia nauk pomocniczych historii i literatury polskiej”. Nakładem Uniwersytetu lubelskiego. Lublin, r. 1921. Str. 283 + V.

Kazimierz Wójcicki. „Życie polskie”. Wypisy na kl. IV szkoły średniej. Z reprodukcjami obrazów A. Grottgera, J. Kossaka, J. Matejki i ilustracjami M. Bukowskiej. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, bez roku (dlaczego?). Str. 344.

K O N K U R S

Zarząd Główny T. N. S. W. ogłasza konkurs na stanowisko redaktora „Przeglądu Pedagogicznego — Spraw Towarzystwa” (tygodnika):

Obowiązki redaktora:

1) zbieranie materiału redakcyjnego, przeglądanie i ocenianie go do druku oraz

2) korekta, układanie numeru i rewizja.

Kwalifikacje redaktora:

1) gruntowna znajomość spraw oświatowych, szkolnych i nauczycielskich oraz strony technicznej redagowania pisma,

2) kilkuletnia przynajmniej praktyka dziennikarska i publicystyczna.

Wynagrodzenie redaktora:

odpowiadać ono będzie normie płac nauczycieli szkół średnich prywatnych i społecznych, obowiązujących od sierpnia r. b., liczone co najmniej za 10 godz. lekcyj tygodniowych i płatne w ciągu 12 miesięcy („Przegląd Pedagogiczny — Sprawy Towarzystwa” wychodzą w ciągu 10 miesięcy z wyjątkiem lipca i sierpnia).

Osoby, gotowe podjąć się obowiązków redaktora „Przeglądu Pedagogicznego — Spraw Towarzystwa”, proszone są o przesłanie pod adresem Zarządu Głównego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych (Warszawa, ul. Bracka 18) szczegółowych ofert z wymienieniem kwalifikacyj i warunków swoich.

Oferty przysyłać należy najpóźniej do dn. 15 października r. b.

Pożądane są zgłoszenia osób, które już pracowały w pismach pedagogicznych na stanowiskach redaktora bądź sekretarza.

K O Ł O W A R S Z A W S K I E

Zarząd Koła Warszawskiego T. N. S. W. zawiadamia członków swoich, że z dniem 1 września r. b. składka członkowska wynosić będzie 1000 (tysiąc) marek miesięcznie.

Zarząd Koła prosi wszystkich członków o jak najszybsze wpłacanie składek zaległych.

CZASOPISMA PEDAGOGICZNE

wydawane przez Książnicę Polską, Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych oraz przez Atlas Akc. Sp. Kartogr.

Administracja: Książnica Polska, Lwów—Czarneckiego 12, Warszawa Nowy-Świat 59

Muzeum, czasopismo poświęcone sprawom nauczania i szkolnictwa, wyd. przez Okrąg Lwowski Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych pod red. prof. Ludwika Bykowskiego.

Treść zesz. 2 rocz. 1922 r. (cena Mk. 1000). Juliusz Kleiner — W sprawie projektu ustawy o szkolnictwie średnim ogólnokształcącym. Bolesław Pochmarski — Nauka literatury na tle chwili obecnej. Tadeusz Czapczyński — Lekcja metodyczna „Głupi Franek” Konopnickiej. Konst. Wojciechowski — Na co należałoby zwrócić uwagę przy omawianiu Prusa „Płacówki”. Zenon Klemensiewicz — Dwa urywki z dziennika polonisty. Józef Maurar — Jak czytałem z uczniami „Nieboską komedję”. Bolesław Pochmarski — Lektura „Ody do młodości”. Stanisław Zathey — Nauka przemawiania. Michał Janik — W sprawie nauki gramatyki języka polskiego w gimn. niższem. Krakowska Kom. Referantów do Szkolnictwa Średniego. Program kl. V gimn. państw. Przedmioty humanist. Oceny i sprawozdania.

Przegląd Pedagogiczny — kwartalnik poświęcony sprawom ogólnopedagogicznym, wydaw. przez Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych pod red. prof. Lucjana Zarzeckiego, Redakcja—Warszawa, Warecka 14. Administr. Bracka 18. Skład Główny i prenumerata w Książnicy Polskiej.

Treść zeszytu 2 rocz. 1922. (Cena Mp. 500). Lucjan Zarzecki — Pilne Zadanie. Józef Ciembroniewicz — Idealy dzieci szkolnych. Józef Lewicki — O rozwoju pomysłu państw. władzy wykon. przed Kom. Eduk. Narodowej. Kaz. Kujawski — W sprawie szkoły średniej prywatnej i państwowej. St. Zaremba — Stosunek teorii względności do doświadczeń i spostrzeżeń. Sprawozdania i recenzje — Literatura polska i obca Miscelanea.

Przegląd Pedagogiczny — Sprawy Towarzystwa — tygodnik wydawany przez Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych pod redakcją prof. Zygmunta Stankiewicza. Redakcja i administracja: Warszawa, ul. Bracka 18. Cena numeru oddzielnego mk. 60. Prenumerata miesięczna mk. 180. Członkowie Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych otrzymują tygodnik bezpłatnie.

Przegląd Humanistyczny — kwartalnik naukowy i pedagogiczny, wyd. przez Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych z pomocą Ministerstwa W. R. i O. P. pod redakcją prof. d-ra W. Wąsika.

Treść (Cena zeszytu 1 Mp. 1000). L. Płoszewski — Ekspansja umysłowa Francji. S. Rudniański — niewyzyskane źródła do dziejów myśli społeczno-pedagogicznej we Francji. K. Wójcicki — Z pogranicza gramatyki i stylistyki. M. Kridl — Lambro i Konrad Walenrod. M. Kłosowski — Demokracja Grecka. S. Cybulski — Grafika w gramatyce

Przegląd Geograficzny — organ polskiego Tow. Geograficznego pod redakcją prof. L. Sawickiego.

Treść tomu II 1920-21. (Cena Mk. 2000). Ed. Kriechbaum — studia nad morfologią loessu w południowej części pow. Chełmskiego. St. Lancewicz — Wydmny śródlądowe Polski. J. Smolański. — O adyabatycznym wroście ciepłoty w głębiach mórz. Wł. Gumpłowicz — Pustynie i stepy jako środowisko zoogeograficzne. M. Mrazkówna — Z antropogeografii ziem krakowskiej. St. Niemcówna — Z dorobku geograficznego W. Pola. St. Kalinowski — O anormalnym przebiegu linii izomagnetycznej na ziemiach Polskich. Notatki naukowe — Kronika geograficzna.

Przegląd Wydawnictw Książnicy Polskiej Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych i Atlasu, akc. S-ki Kartograficznej i wydawniczej — miesięcznik poświęcony krytyce i bibliografii wydawnictw własnych. Prenumerata Mp. 200.

W ostatnim kwartale roku bieżącego ukazą się nakładem Książnicy Polskie pierwsze zeszyty nowych czasopism:

Przyroda i technika — miesięcznik popularno naukowy, pod red. prof. B. Fułińskiego.

Czasopismo geograficzne. Kwartalnik poświęcony sprawom nauczania geografii pod red. prof. J. Jurczyńskiego (adres: Red.—Łódź, Dzielna 6).

Przegląd kartograficzny — kwartalnik poświęcony sprawom kartografii pod redakcją prof. E. Romera.

Red. KAZ. PLUCIŃSKI, zast. dyr. biura Zarządu Gł. T. N. S. W.

Wydawca: Zarząd Główny T. N. S. W.

Drukiem R. Kaniewskiego, w Warszawie, ul. Nowy-Świat 54.